

Met open handen

1^e zondag in de veertig dagen tijd

Bij Genesis 9 : 8 -17 en Marcus 1 : 12 – 15

Na de verkondiging een moment van stilte,

Daarna zingen we lied 91a

Woensdag is de veertig dagen tijd begonnen. We tellen veertig dagen tot aan Pasen. Vanaf afgelopen woensdag tot Pasen zijn meer dan 40 dagen, maar de zondagen tellen niet mee in de veertig dagen. Want de zondagen blijven Paasdagen.

Vroeger werd deze tijd voor Pasen ook wel de lijdenstijd genoemd en waren er zeven lijdenszondagen. En afgelopen week werd mij tijdens de bijbelkring verteld dat daar ook de zeven kruiswoorden bij horen, voor iedere zondag een kruiswoord.

En na de gebeurtenissen van afgelopen tijd krijgt dat woord lijdenstijd weer een heel andere actualiteit.

In Libië werden eenentwintig Koptische christenen, in oranje pakken gekleed, barbaars onthoofd.

De laatste keer dat hun lippen bewogen was voor een gebed.

Wij volgen Jezus op zijn weg, deze veertig dagen.

Overal ter wereld zijn er mensen die Jezus volgen op zijn weg. En vandaag betekent dat voor hen onthoofding, kruisiging en verkrachting. Wij denken over de dood van Jezus aan het kruis en weten dat hij vandaag weer wordt gekruisigd in zijn kinderen.

Als wij onze veertigdagentijd ingaan, hoeven we niet te vrezen voor ons leven. Wel weten we ons in deze veertigdagentijd verbonden met onze broeders en zusters.

Beelden als deze schrikken ons op. En brengen ons in herinnering dat Jezus volgen werkelijk het kruis dragen kan zijn.

Misschien verliezen we ons hier in eigen land wel teveel in vrijblijvende discussies en interpretatiekwesaties. Of Jezus werkelijk

bestaan heeft, en er verschijnt een glossy tijdschrift wel een historische Jezus. En het landelijk bestuur van de Protestantse Kerk roept ons op om een enquête in te vullen, zodat ze kan nadenken over de toekomst van de kerk.

Maar als dat niet het belangrijkste is, waar gaat het dan wel om als we Jezus willen volgen?

Wellicht dat de veertigdagentijd kan daarbij kan helpen. Als een tijd voor meditatie, inkeer en gebed. Om zo dichterbij Jezus te komen. Dichter bij zijn liefde voor ons. Dichter bij zijn weg van verzet en overgave. Om zo ruimte voor God in ons bestaan te maken en daarmee bij de kern te komen van ons bestaan.

Soms kiezen mensen er dan ook voor om in deze periode van bepaalde dingen af te zien. Een vorm van vasten, die je lijfelijk voelt. Want, is de gedachte daarbij, wat alleen in je hoofd gebeurt, dreigt vaak te blijven zweven. Als het ook wat voor je lichaam betekent, landt het beter in je leven. Vasten: het is bedoeld als minderen om het echte meer toe te laten.

Ik denk dat het goed is dat ieder dit zelf in kan vullen. Anders dreigt het al snel een wettische regel te worden. De associatie die ieder bij dit vasten heeft en de speciale reden van het waarom is vrij in te vullen. Minderen omdat we de schepping aan het leegzuigen zijn of omdat we in weelde baden waar anderen moeten schooieren om in leven te blijven.

Lijdenstijd. Veertigdagentijd.

We volgen Jezus op zijn weg.

En vandaag horen we over zijn verblijf in de woestijn.

Het verhaal van Jezus' beproeving in de woestijn direct na de doop.

En daarbij lezen we ook het verhaal over de regenboog.

Op het eerste gezicht lijken het verhaal van Noach en dat van Jezus elkaars tegengestelden, maar toch zijn er

frappante overeenkomsten.

In het ene verhaal regent het zo lang en hard dat je er om zo te zeggen depressief van wordt en in het andere verhaal is het zo dor en droog als het in een woestijn maar kan zijn, maar beide keren is er sprake van een gebied waar amper te leven valt.

Een andere parallel is het getal 40. In de Bijbel wordt daarmee een tijd van beproeving aangeduid.

Zwaar beproefd werd Jezus die 40 dagen in die afschuwelijke woestijn.

Uiterst sober is Marcus in zijn beschrijving van deze episode uit Jezus' leven. Uit de context van zijn verhaal kunnen we opmaken dat Jezus voor een belangrijke fase in zijn leven staat. Hij zal keuzes moeten maken: Gaat Hij de weg die God Hem wijst?

Het bijbelse begrip 'woestijn' is een plaats en tijd van bezinning om na te denken over wat echt van belang is. Een loutering om daarna je taak in de wereld weer op je te nemen. Zo gaat ook Jezus, na een periode van inkeer, naar Galilea en vraagt mensen om samen met hem zijn taak, de verkondiging van Gods betrokkenheid bij mensen, uit te voeren.

Voorafgaand aan dit verblijf in de woestijn, vertelt Marcus over de doop van Jezus in de Jordaan. Jezus ziet de Geest als een duif op zich neerdalen. Ook hoort Hij een stem die zegt:

jij bent mijn geliefde zoon,
in jou vind ik vreugde.

Die duif doet vandaag natuurlijk denken aan de duif die Noach uitzond vanuit de ark. Zij vond pas na twee pogingen vaste grond onder haar voeten. Zo worstelt ook Jezus met zichzelf vóór hij aan zijn taak begint. En de regenboog - als teken van Gods trouw aan mensen - is natuurlijk een belofte van toekomst.

Vele eeuwen na Noach komt er nog een machtig teken bij: Jezus, de Zoon van God, die midden onder mensen heeft willen wonen. Hij is de weg van God gegaan, een weg met zware etappes zoals die 40 dagen woestijn en niet te vergeten het laatste stuk, uitlopend op de kruisdood. Uiteindelijk: de weg ten leven. Jezus verblijft in de woestijn, veertig dagen lang. Geen regenboog te zien. En Hij leefde er temidden van wilde dieren.

Wat moeten we ons daar bij voorstellen? Echte dieren?

Of zijn het meer de dromen en spookbeelden die een mens kunnen achtervolgen?

Nu is de woestijn niet de plaats waar je veel wilde dieren tegenkomt, zeker geen grote. Maar waarschijnlijk bedoelde Marcus dit dan ook niet letterlijk.

Hij wilde aan zijn toehoorders duidelijk maken, dat Jezus verscheurd werd door angst en twijfel, dat Hij zich bedreigd voelde, onveilig, zoals in een woestijn.

Welke wilde dieren' zijn er die ons belagen?

Daar hoeven we vast niet lang over na te denken.

'Wilde dieren' die ons belagen zijn toch de angst en de wanhoop, die ons om het hart slaan als we denken aan dat afschuwelijke geweld, aan mensen in bittere kou, aan ziekte om ons heen.

Zoveel vragen die ons moedeloos maken, omdat er nauwelijks een oplossing voor handen is. De 'wilde dieren': ze brullen en schreeuwen ons dagelijks toe vanaf de voorpagina's van de kranten. Maar Godzijdank treffen we ook engelen aan op onze weg.

Misschien wel als mensen die verrassende dingen doen. Iets wat we niet hadden verwacht en toch gebeurt. Een bemoedigend woord. Een blijk van waardering. Een mens die een mede-mens helpt. Iemand die voor een ander de naaste is.

De wilde dieren en de goede engelen lijken kat en muis met ons te spelen. En als je niet oppast kan zoiets je hele leven duren. Maar dat hoeft niet. Het kan anders.

Marcus vertelt weliswaar niet hoe Jezus zijn besluit genomen heeft, maar dat én welk besluit hij nam wordt duidelijk als hij vertelt hoe Jezus naar Galilea gaat om dáár Gods goede nieuws te verkondigen, - en dit is wat hij zei:

De tijd is aangebroken,
het koninkrijk van God is nabij:

kom tot inkeer en hecht geloof
aan dit ... goede nieuws.

Het koninkrijk van God nabij. Méér engelen dus dan
wilde dieren, - althans in de verkondiging van Jezus: kom
tot inkeer en hecht geloof aan dit goede nieuws.

En is dat ook niet wat het verhaal over het verbond met
Noach ons vandaag te zeggen heeft?

Is dat niet deze goede boodschap: dat de wilde dieren het
“nooit weer” van de engelen zullen winnen?

In de woorden van Jezus klinkt heel eenvoudig de
oprechte vraag aan ons om geloof te willen hechten aan
dit goede nieuws.

Zo beginnen wij aan de veertigdagentijd: met onze blik
gericht op de toekomst. Veertig dagen onderweg. Veertig
dagen van bezinning op wat er wezenlijk toe doet.

Een tijd van inkeer tot onszelf.

Maar ook van toekeren tot anderen en daarin ook tot dé
Ander, God.

Een tijd om onze handen te openen.